

Az örökélet eszméje valóság.

(Husvétii beszéd.)

Ján. 14. r. 19. v. «Vég egy kevés idő vagyon és e világ nem lát engemet többé; ti pedig megláttok engem, mert én élek, ti is éltek».

Elborult az idvezítő kedélye. Az, a kinek szava ugy hatott, mintha maga Isten szólott volna a kebelben, ki új vallást alapított, mely leginkább felfedé az Isten és ember közötti viszonyt, mely megtaníta, miben áll embernek, - Isten gyermekének lenni; az, a ki összekötötte a vallást és erkölcsöt s életében annyira egyesíté a valót az eszményivel, mint még senki sem: az az idvezítő a felolvasott igék mondása alkalmával, elborult lélekkel járt tanítványai társaságában. Közel volt már a vég, midőn halálával kellett megpecsételnie tanításainak és tetteinek igazságait.

Elborult az idvezítő kedélye. Nem, nem magáért, kinek kebelében ott élt a halhatatlanság, az örökélet hite és eszméje, inkább övéiért s az igazságért, melyre szentelte életét. Magára nézve ő már rég tisztában volt: meg kell hajolni az Atyának akarata előtt; rég tudta már: „én és atya egyek vagyunk“. De elborult kedélye övéiért, az igazságért s az emberiségért. És ő, kinek a mi gondolatunk és érzésünk szerint magának lett volna szüksége vigasztalásra, ő vigasztalja övéit, megsomorodott szívü tanítványait. És áldott a szomorúság, áldott a kebel fájdalmának érzete! Szívet inkább érintő, lelket meghatóbb szavak, magasztosabb igazságok és felemelőbb remények alig hangzottak el valaha az idvezítő ajkáról, mint midőn készítvén magát és övéit az utolsó órára, tanítványait vigasztalja, reménnyel táplálja.

Mint mikor a terhes felhőkkel bevont éjszaka, mely oly remegéssel tölti el a keblet, hogy az ember erőt már csak az imában keres, nagy pusztítás helyett csakis a levegőt tisztítja meg s csupán áldásos csöppet ejt a földre: ilyen volt Jézusnak szomorúsággal eltelt lelkülete. Ő maga készen volt már az utolsó órára, de övéit

el kellett készítenie a megválásra. Ő közel van már, hogy elvégezze, a mit az atya e földön reá bizott, de a tanítványok küzdelme még csak ezután kezdődik. Ő nem fél a haláltól, tullát a siron, de az övéi még nem ismernek más életet. „Én elmegyek az Atyához — szóla Jézus — mert az Atya nagyobb én nálamnál“, de a tanítványok még őt sem ismerik, mert „ha engem ismernétek — mondá — az én atyámat is ismernétek“. És az idvezítő készíti tanítványait az elválásra, a küzdelemre; erőt, reményt igyekszik adni szivökbe. Sőt többet tesz, igéri, hogy velük marad ezután is, mert „még egy kevés idő — mond — és e világ nem lát engemet többé; de ti megjáltok engem, mert én élek, ti is éltek“. Aztán a gyásznapi hamar elkövetkezett . . . De vajjon e nap valóban a gyásznak volt-e napja? vagy talán ekkor telt be tényleg az irás: „mostan dicsőített meg az embernek fia és az Isten is megdicsőítettett őbenne“.

A gyászt hamar követé a feltámadás örömnapija. Oly hamar, hogy alighogy megrezdül szivünkben a győzelmi örömméret, azonnal füleinkbe csendülnek a csak most hallott igék: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek, ti is éltek“. E szavakban előre jelezve látjuk a husvétii öröm forrását és kifejezve Jézus által az örök élet eszméjének valóságát.

* * *

Az örökélet eszméje valóság! Ezt teszi bizonyossá előttünk Jézus feltámadása. „Én élek és ti is éltek“. Igazak-e e szavak? Mert ezek igazságában áll az örökélet eszméje valóságának bizonyítása. „Ti pedig megláttok engemet, mert én élek“. Ha nem igazak e szavak: akkor még mind csak ama sejtelemnél állunk, melynél voltak a régiek, sőt talán vége ama sejtelem és reménynek is, melylyel az egyes vallások és bölcsészek felemelkedve tekintettek a jövő elé; akkor a lélek vágyódása újra csak ábránd és álm, élete bizonytalan; akkor a lélek mégis csak a portesthez van kötve s azzal együtt fog elenyészni; akkor sirhatunk magunk és életünk felett s nem állhat meg a könnyzáró a koporsó mellett; akkor diadala volna mégis a halálnak és nem Isten, hanem a halál elé kell borulnunk, hogy kimélje meg életünket, örömeinket; akkor a mindenhatónak hitt Isten összes alkotása és törvénye a halál szellemének van alávetve. Ha nem igazak ama szavak: akkor Jézusnak élete,

működése, sőt maga a kereszténység minden erkölcsnemesítő tanításaival együtt csupa farizeusság, hazugság; akkor a vallás és erkölcs csupa érdek és bolondítás, a szeretet pedig trónbitorló; akkor mi elveszítettük Jézusban a tökéletes példányképet, mások pedig elveszítettek egy istenséget.

De hála a gondviselésnek Jézusnak e szavai: „én élek!“ igazak. Ő él! feltámadott, látták őt a tanítványok és sok mások s évszázadok múlva, látjuk őt mi is ma. Föltámadott! Oh mily kételkedőleg, vagy legalább is kérdőleg emelik fel sokan e szóra fejüket. Föltámadott, de hogyan? Ama romlandó testben-e, melyhez a lélek kötve van e földi életen, mely esetben becsesebb a test a léleknél, avagy talán a szomorú tanítványok képzelete által alkotva, mint jelenség állt eléjük, hogy aztán mint a babonákban szereplő hazajáró lelkek, parancsot osztogasson, melyet az élők a rémület hatása alatt hajtanak végre, avagy végül az az eszme, szellem, szeretet és igazság, melyeket ő képviselt, támadtak fel a tanítványok és hívők lelkében s ez a feltámadás? . . . Oh kételkedő és kérdező, ki gyakorlati, korlátolt, véges értelemmel azt akarod tudni, hogy a feltámadás mikép értendő? és nem tudni, nem érezni akarod, hogy Jézus csakugyan feltámadott: kielégítő feleletet aligha fogsz találni. A fő dolog: *hiszed-e*, hogy Jézus feltámadott, hogy él az idvezítő? . . . A tanítványok hitték. „S ha csak annyi hitetek volna, mint egy mustármag, hegyeket mozdítanátok el helyükből“. Ha hiszesz, mint a tanítványok: akkor az akadályok hegyei elmozdulnak előled, keresni fogod az idvezítőt itt és ott, mindenütt; elmerülsz, magadba szállasz és érezni, tudni, látni fogod őt, beszélsz vele és ő beszél hozzád s tudni fogod, hogy igazak e szavak: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek“.

Hiszed-e hogy feltámadott, hogy él az idvezítő? . . . Én hiszem, érzem, látom őt s beszélek vele. Az Isten birodalmában semmi el nem veszhet s csalódik az, ki a létet, az életet csak e földhez köti. Millió az Isten birodalma, s annyiféle a lét, a feladat. S ha nem veszhet el itt egy porszem: miképen semmisülhetne meg a lélek, melynek előbb-utóbb Istennel kell egyesülnie? A lélek leveti itt porsátorát s egy szebb hazában tovább folytatja létezését. Hol és mikép? A földi lét fátyolán keresztül ezt meg nem láthatod. De hitem szerint az a lélek, mely itt gondolkozott, tett, munkált, szeretett: e földi lét határain túl, egy szebb, egy dicsőbb hazában nem

szünik meg gondolkozni, tenni, munkálni, szeretni. Sőt ott, ama hazában, melyet mi a lelkek birodalmának nevezünk, talán még több a gond, több a munka és szeretet, mint e földön, hol mi csak magunkra, ott és onnan pedig ők reánk is gondolnak. Ott van Jézus is, a mi lelkünknek idvezítője, ott is munkál, onnan is szeret, ott és onnan is boldogságunkat eszközli, készítvén az utat a mi számunkra. Én hiszem, érzem, tudom, hogy ő meglátogat, velem van, tanít, int, buzdít, felemel, eloszlatja bánatomat, letörli könyeimet. Igen, az ő szelleme társalog a mi szellemünkkel, lelke a mi lelkünkkel, szeretete szeretetünkkel. S mikor lelke beszél az én lelkemmel, szeretete az én szeretetemmel, szelleme az én szellememmel: akkor mindig érzem, mindig tudom, hogy ő él s igazak szavai: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek!”

És ti sohase láttátok az idvezitőt? Alig hiszem. Mikor ostromoltak a kísértések és csábítások, mikor közel voltatok, hogy az erényt, a becsületet eldobjátok; mikor ellenálló erőt kerestetek, hogy a nélkülözést, a lenézést és kisebbitést elviselhessétek; mikor csalódtatok a világban és barátaitokban s elárult, kit kebleteken növeltetek: nem esett-e tekintetetek sokszor az idvezítőre, nem szólt-e ő a ti szívetekben, lelke a ti lelketekhez, szeretete a ti szeretetetekhez? . . . Összetört szívvel álltok meg kedveseitek sirja mellett, kiapadt már könyeitek forrása s kezeiteket tördelve, már csak ennyit mondhattok: én Istenem! és álmatlan éjszakákon keresztül kerestek a sirontuli lét megfejtését: nem láttátok, nem hallottátok-e ilyenkor nem egyszer az idvezitőt hozzátok beszélni? beszélni csak úgy, a mint a lélek beszél a lélekhez, szellem a szellemhez, gondolat a gondolathoz, érzelem az érzelemhez? Nem hallottátok-e szavait: „Isten nem a halottaknak, hanem az élőknek Istene“. Mikor el kellett hagynotok szülőt, testvért és barátot, mikor nehéz megpróbáltatásokon mentetek keresztül: ki adta ajkatokra a megnyugvás e szavait: „Atyám, legyen meg a te akaratod“. Az idvezítő, kit ti láttátok, kivel beszéltek is, kire nézve bizonyosságot teszték, hogy igazak e szavak: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek!”

* * *

De e szavakhoz azt is hozzátette az idvezítő: „*ti is éltek*“. Mennyi vigasz, mennyi remény van e pár szóban! A lélek sejtelve,

hite és reménye tehát nem hiábavaló. E lét csak kezdete életünknek, annak az életnek, melyre az Atya elhívott. Megszűnik majd a földi harc, az ádáz küzdelem és mi felemeltetünk oda, hová lelkünk idvezítője. Az igaz szenvedésnek meg lesz jutalma s egy szebb, boldogabb hazában tovább folytatjuk a munkát, a szeretetet s mi is, mint Jézus, egy leszünk az atyával. Ama kedveseink, kiknek mély bánattal mondánk Istenhözadót, ott, a földi lét határain túl üdvözülni fognak és a kiket itt úgy szerettünk s itt hagyunk, azokhoz el-eljövünk, őket tovább is szeretjük, beszélünk velük: csak úgy, mint lélek a lélekhez, szeretet a szeretethez. szellem a szellemhez. Oh mily felemelők e szavak: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek, ti is éltek“.

„Ti is éltek!“ És lehetne-e ez másképp! Nem! Isten a mi Atyánk! És miben áll az atya kötelessége? Fenntartani, gondozni s szeretni, nevelni gyermekeit; — nevelni, míg csak a nevelés be nem végződik s lelkünk sejtelve, lelkünk vágya, hitünk mondja, hogy nevelésünk e földön be nem végződhetik. De honnan e sejtetem, vágy, e hit a kebelben? Onnan, a honnan tudjuk, hogy van Isten és ő a mi Atyánk. Ha Isten nem jelentette volna ki és az Atya nem ismertette volna meg magát, nem tudnók, hogy van Isten, van Atyánk. Épen így a jövő élet sejtelve, vágya, hite is Isten kijelentéséből, megismertetéséből van. S ha nem kételkedünk Isten léteiben, miért kétkednénk a jövő élet valóságában? hiszen ugyanis kételkedésünk sem Istennek, sem a jövő életnek létezését le nem rombolhatja. Istennek vagyunk gyermekei, nevelése által tehát hozzája kell hasonlóknak lennünk! Isten tökéletes; nekünk is tökéleteseknek kell lennünk, ilyenekké pedig majd csak egy szebb, egy tisztább hazában lelhetünk, hol nem fog bántani földi szenvedély. Majd csak akkor és ott fogjuk érezni, hogy a mi szeretetünk egy az Atya szeretetével, akaratunk az atya akaratával és gondolatunk az atya gondolatával.

„Én élek és ti is éltek“. Felemelő szavai ezek az idvezítőnek. Az örökélet eszméje valóság: ezt tanítják e szavak, erről tesz bizonyosságot Jézus feltámadása. Ez adja meg sulyát, becsét a keresztény vallásnak, ez teszi Jézust valóban idvezítővé. Hiszitek-e a feltámadást, az örökéletet? Ha igen, élvezni fogjátok akkor ennek minden örömeit. E hit megvalósulásának emlékére szenteljétek ma öröm-

ünnepet. Emelkedjétek fel s halljátok Jézus szavait: „ti pedig megláttok engemet, mert én élek és ti is éltek“. E szavakban való hit adjon reményt a jövőre, erőt a jelen küzdelemre s törölje le könyeiteket a sírhantok mellett, hogy mint Istennek fiai, a tökéletesség országának elhivottai, lelki örömmel köszönthessétek az öröklét hajnalát. Ámen

---